

KINNITAN

Igor Petrov
Juhatuse liige
31.05.2023a
Viimati muudetud
14.09.2023a

Liza Autokool OÜ (edaspidi *koolitaja*)

Registrikood: 16749355

Õppekava nimetus: B-kategooria mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekava (auditoorne ja elektrooniline õppevorm)

Õppekavarühma nimetus: Transporditeenused.

1. Vastuvõtutingimused

Koolituskursusele võetakse õppima B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust taotlev isik, kelle alaline elukoht on Eestis ja kes on õppetöö alustamise ajaks vähemalt 15,5-aastane.

Koolituskursusele vastuvõtmiseks peab isik omama vastava kategooria mootorsõiduki juhtimist lubavat tervisetõendit.

2. Juhi ettevalmistamise eesmärgid

Juhi ettevalmistamise eesmärk on luua võimalused, andmaks õpilasele teadmised, oskused ja hoiakud liikluses käitumiseks vastavalt B-kategooria mootorsõiduki juhile kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele.

Juhi ettevalmistamise eesmärgiks on luua eeldused:

- 1) vastutustundliku juhi liikluskäitumise kujunemiseks;
- 2) juhi ohutu, iseseisva, teisi liiklejaid arvestava ja keskkonda säästva käitumise kujunemisele.

3. Õpetamise korralduslikud alused

Õppetöö korraldamisel juhindume MKM määrusest nr 60 „Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad”

Õppekava koosneb teooria- ja sõiduõppest. Õppekava kogumaht on 58 tundi, teooriaõpet on vähemalt 28 tundi ja sõiduõpet on vähemalt 30 tundi. Sõiduõpet on võimalik läbida manuaal- ja automaatkäigukastiga autoga.

4. Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks

Õppekava läbimisel on õpilasel vajalik teha ka iseseisvat tööd. Vajalik on lugeda õpetaja koostatud õppematerjale ja/või autokooli koostatud õpingumappi, sõiduauto kasutusjuhendit, liiklusseadust, liikluskindlustuse seadust ja teisi vajalikke liiklusalaseid õigusakte. Vajalik on otsida informatsiooni ka veebilehekülgedelt ning koostada individuaalseid kavasid ja plaane. Auditorsetes- ja õppesõidutundides kasutavad õpetaja erinevaid õppemeetodeid: visualiseerimine, aktiveeriv loeng, rühmatöö, arutelude tekitamine ja suunamine, oma kogemuse jagamine, probleemülesannete lahendamine ja arengutreening.

5. Hindamismeetodid ja -kriteeriumid

Iga küsimustik sisaldab kuuskümmend avatud küsimust. Küsimustele vastamine toimub autokooli õppeklassis, abimaterjali kasutamata.

Õpiväljundite saavutamist sõiduõppes kontrollib sõiduõpetaja iga teema lõpus, õpilasele antud sõiduülesande tulemuste põhjal. Õpetaja ja õpilane analüüsivad ülesande täitmise tulemuslikkust ja koos jõutakse ühise otsuseni õpiväljundite saavutamise kohta. Õppekava läbimisel sooritab õpilane liiklusteooria ja sõidueksami. Liiklusteooriaeksam koosneb kuuekümmnest valikvastustega küsimusest, millest õigesti peab olema vastatud viiekümne kuuele. Sõidueksam on sooritatud positiivsele tulemusele, kui õpilane on omandanud õppekavas ette nähtud oskused ja käitumise, ning on suuteline sõidukit juhtima iseseisvalt, ohutult ja keskkonda säästvalt. Kasutatakse mitmeeristavat hindamist, kus tulemuseks märgitakse sooritatud(S) või mittesooritatud(MS).

6. Õppeainete läbimise ajaline plaan

Õppekava läbimise miinimumaeg on neli nädalat. Esimese osa läbimise nominaalaeg on vähemalt kaks nädalat. Teise osa läbimise nominaalaeg on vähemalt kaks nädalat.

Liiklusteooriaõppe ja õppesõidu tundide ülesehitus ning vahelduvus peavad tagama õppekavas ettenähtud teadmiste ja oskuste omandamise ning õpilase ettevalmistamise vastavalt juhi liiklusalastele kvalifikatsiooninõuetele.

7. Liiklusteooria õppevorm

Liiklusteooria õppevormiks on auditoorne või elektrooniline õppevorm.

Õppeklass asub Tallinna Mustamäe Humanitaargümnaasiumis, aadressil A.H.Taamsaare tee 145. Õppeklassid vsatavad kõikidele tervishoiu ja tööohutuse nõuetele. Klassis on olemas kõik vajalikud õppevahendid.

Liiklusteooriaõppe läbiviimiseks võib koolitaja lisaks auditoorsele ja elektroonilisele õppevormile kasutada ka praktilise töö tunde (edaspidi *praktikum*). Koolitaja võib juhi õppel kasutada täiendavalt ka iseseisvat õpet, mida ei arvestata vähimate õppemahtude hulka.

E-õppe läbiviimiseks kasutame Transpordiameti heaks kiidetud Liikluslab Baltics OÜ E-õppe keskkonda ja selles sisalduvaid loenguid. Auditorised ja elektroonilised loengud on oma temaatikalt ja ülesehituselt sarnased ning vastavad esitatud nõuetele. Auditorsetest tundidest puudumise korral tuleb õpilasel puudunud teemad läbida esimesel võimalusel E-õppekeskkonnas.

8. Liiklusteooriaõppe ja õppesõidu tundide kestus

Liiklusteooriaõppe auditoorse õppevormi ja õppesõidu ühe õppetunni kestus on 45 minutit ja lubatud on kasutada tunnipaari (2*45 min). Tunnipaari järgi peab olema puhkepaus 15 minutit.

Õpetaja võib algastme osa piires muuta teooria-ja sõidutundide teemade läbiviimise järjekorda tingimusel, et sõiduõppele oleks eelnevalt läbitud vastava teema teoorialoeng. Teoorialoengutest puudumise korral on õpilane kohustatud enne sõidutunni toimumist läbima E-õppe keskkonnas teemakohased teoorialoengud ja sooritama edukalt selle kohta testi.

9. Sõiduõpe

Autokooli sõiduplats asub Tallinnas, Ehitajate tee 108A. Sõiduplats vastab kõigide normidele ja annab võimalus õpetada B- kategooria.

Autokooli kasutatav õppesõidukit vastavad kõigidele normidele ja tööohutuse nõuetele.

Autokoolis on õpetajad suure töökogemusega, kelle eesmärk on anda õpilasele teadmised, oskused ja hoiakud liikluses. Kõik õpetajad vastavad kvalifikatsiooninõuetele.

Algastmeõppes, täiendusõppes ning keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduvuisi õppes võib õppesõidul õpetaja õpetada korraga ainult ühte õpilast.

Õppesõidul peab õpilasel olema kaasas õpilase koolituskursuse õpingukaart (edaspidi *õpingukaart*) ja isikut tõendav dokument.

Iga õppesõidu alustamisel märgib õpetaja õpingukaardile õppesõidu läbiviimise kuupäeva, kellaaja ja õppekava kohase teema.

Iga õppesõidu lõpus märgib õpetaja õpingukaardile ja E-õppe keskkonda õppesõidutundide arvu ja tagasidet õpilase oskuste kohta ning lepib kokku järgmise sõidutunni toimumise aja. Kui õpilane ei ilmu koolitusele kokkulepitud ajal kokkulepitud kohta ja ei teata sellest vähemalt 24 tundi ette, siis loetakse kokkulepitud koolituse eest tasutud summa (või veel tasumata) kulutatuks ja selle eest tuleb uuesti tasuda. Läbimata teema kohta märgitakse õpingukaardile ja E-õppe keskkonda tulemus „Ei sooritanud” (ES)

Paberkandjal oleva õpingukaardi sissekannete õigsust kinnitavad õppesõidu lõpus õpilane ja õpetaja oma allkirjaga, elektroonilise õpingukaardi puhul toimub sõiduõppe sissekannete õigsuse kinnitamine elektroonilise õpingukaardi keskkonnas, millesse sisenemine nõuab õpetaja ja õpilase autentimist.

10. Õpilasele tagasiside andmine ja täiendava sõiduõppe andmine

Õpilase ettevalmistuse taseme kohta peab koolitaja andma õpilasele õppeprotsessi käigus tagasisidet ning mitterahuldava tulemuse korral vajadusel ka konsultatsioone, tagamaks juhile vajalike teadmiste ja oskuste omandamise.

Õpetajal on vastavalt vajadusele õigus suurendada sõiduõppe algastme esimese osa sõidutundide mahtu teise osa sõidutundide arvelt.

Ebapiisava sõiduoskuse omandamise korral annab koolitaja õpilasele vajadusel täiendavat sõiduõpet mahus, mis tagab õpilasel võime iseseisvalt mootorsõidukit juhtida. Täiendava sõiduõppe eest tuleb tasuda vastavalt hetkel kehtivale hinnakirjale.

11. Juhi esmaõppe jagunemine

Juhi esmaõpe jaguneb algastme õppeks ja lõppastme õppeks.

B-kategooria auto piiratud juhi esmaõpe toimub algastmes.

12. Juhi esmaõppe algaste

Juhi esmaõppe algastme käigus peab juht omandama selliseid teadmised, oskused ja hoiakud, et ta oleks võimeline liikluses käituma vastutustundlikult, ohutult, teisi liiklejaid arvestavalt ja keskkonda säästvalt ning et ta oskaks juhina realistlikult oma sõiduoskust hinnata ja seda

iseseisva juhina jätkuvalt edasi arendada. Õppesõitudega ei ole lubatud alustada suure liiklussagedusega teel, kus õpilane ohustaks või oluliselt takistaks teisi liiklejaid.

Juhi esmaõppe algastme sisu ja minimaalsed mahud õppeteemade kaupa on sätestatud õppekavas sisalduvas tabelis 1.

B-kategooria mootorsõiduki juhi esmaõppe algastme koolituskursuse pikkus on vähemalt neli nädalat.

Pärast õpetaja positiivse hinnangu andmist õpilase ettevalmistuse tasemele, mis lubab tal alustada sõiduõpet teeliikluses, teeb koolitaja õpilase õpingukaardile sellekohase märke.

Juhi esmaõppe algastme koolituskursuse käigus peab õpilane läbima liikluseaduse § 100 lõike 8 kohase esmaabikoolituse.

13. Juhi esmaõppe algastme pimedaja koolitus

B-kategooria mootorsõiduki juhi juhtimisõiguse saamiseks tuleb juhi esmaõppe algastme käigus läbida pimedaja koolitus.

Juhi esmaõppe algastme pimedaja koolitus jaguneb ühele teooriaõppe (praktikum) tunnile ja ühele sõidutunnile, mis viiakse läbi pimedasõidu simulaatoril.

Juhi esmaõppe algastme pimedaja koolitus läbitakse algastme teises osas.

14. Juhi esmaõppe algastme libedasõidu koolitus

B-kategooria mootorsõiduki juhi juhtimisõiguse saamiseks tuleb juhi esmaõppe algastme käigus läbida libedasõidu koolitus.

Algastme libedasõidu koolituse eesmärk on anda õpilasele kogemus juhtida sõidukit libedal teel ja ülevaade seal valitsevatest ohtudest ning luua eeldused iseseisvaks toimetulekuks libedates teoludes läbi realistliku arusaama kujundamise isiklikest ja sõiduki peatamisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.

Libedasõidu koolituse õppematerjal jaguneb kahele teooriatunnile ja ühele sõidutunnile.

Libedasõidu koolitus algastme teises osas.

15. Juhi esmaõppe algastme läbimise tõendamine

Juhi esmaõppe algastme läbimist tõendab koolituskursuse tunnistus ning koolitaja elektrooniliselt esitatud koolituskursuse tunnistuse andmed liiklusregistris.

16. Juhi esmaõppe lõppaste

Juhi esmaõppe lõppaste hõlmab koolitaja juures omandatud sõiduõiguse iseseisvat edasiarendamist ja enesehinnangu väljakujundamist teeliikluse tingimustes. Lõppastme eesmärk on süvendada algastmes saadud teadmisi ja oskusi ning saavutada iseseisva juhina piisav liiklemise vilumus, mis annab valmiduse juhiloa saamiseks.

Juhi esmaõppe lõppaste algab pärast esmase juhiloa saamist. Juhi esmaõppe lõppastme kestus on 23 kuud.

17. Juhi esmaõppe lõppastme koolitus

Juhi esmaõppe lõppastme koolituse (edaspidi *lõppastme koolitus*) eesmärk on ohutu liiklemise ja riske vältiva sõiduõiguse, teisi liiklejaid arvestava ning säästliku ja keskkonnasõbraliku sõiduviisi süvendamine.

Lõppastme koolituse peab esmaõppe lõppastme raames läbima B-kategooria mootorsõiduki esmase juhiloa omanik.

Esmase juhiloa omanik peab lõppastme koolituse läbima enne esmase juhiloa vahetust juhiloa vastu.

B-kategooria auto piiratud juhtimisõiguse omaja peab läbima lõppastme koolituse siis, kui ta on vahetanud piiratud juhtimisõiguse juhiloa esmase juhiloa vastu.

Lõppastme koolitus koosneb teooria- ja sõiduõppest ning selle maht on välja toodud õppekavas sisalduvas tabelis 2.

Lõppastme koolituse libedasõidu riskivältimise koolitus

Lõppastme koolituse raames peab läbima libedasõidu riskivältimise koolituse.

Lõppastme koolituse libedasõidu riskivältimise koolituse õppematerjal jaguneb ühele praktikumi tunnile ja ühele sõidutunnile.

Libedasõidu riskivältimise koolituse õppesõidust, välja arvatud õppesõidust, mis viiakse läbi aastaringisel libedasõidu õppeväljakul, peab koolitaja teavitama asukohajärgset liiklusregistri bürood kirjalikult vähemalt kaks tööpäeva enne õppesõidu toimumist. Teavitus peab sisaldama õppesõidu toimumise aega ja kohta.

18. Lõppastme koolituse läbiviimine

Lõppastme koolitusel peab lisaks õpingukaardile õpilasel kaasas olema B-kategooria mootorsõidukijuhi koolituskursuse tunnistus ja kehtiv esmane juhiluba või isikut tõendav dokument.

19. Lõppastme koolituse läbimise tõendamine

Lõppastme koolituse läbimise kohta teeb koolitaja vastava sissekande koolituskursuse tunnistusele ja edastab asjaomased andmed elektrooniliselt liiklusregistrisse.

20. Juhi täiendusõpe

Juhi täiendusõppe sisu ja minimaalsed mahud õppeteemade kaupa on sätestatud asjaomases õppekavas. Liiklusseaduse § 99 lõikes 6¹ toodud Eesti juhiloa taotlemiseks kehtetu välisriigi juhiloa alusel tuleb isikul läbida koolituskursus, mille maht teooriaõppel on vähemalt kolm õppetundi ning sõiduõppel vähemalt kaks sõidutundi. Koolitaja valib koolituskursuse õppeteemad lähtudes B-kategooria õppekava õppeteemadest.

21. Juhi täiendusõppe läbimise tõendamine

Täiendusõppe läbimist tõendab koolituskursuse tunnistus ning koolitaja elektrooniliselt esitatud koolituskursuse tunnistuse andmed liiklusregistris.

22. B- kategooria mootorsõidukijuhi ettevalmistamise erisused

Kui isik on läbinud automaatkäiguvahetusega B-kategooria koolituskursuse ning taotleb manuaalkäigukastiga B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust, peab ta eelnevalt läbima vastava koolituse sõiduõppes vähemalt kahe sõidutunni mahus. Selles mahus antavas õppes peavad õppekavast olema hõlmatud õppeained, mis käsitlevad erisusi manuaalkäigukastiga mootorsõiduki juhi koolitamisel võrreldes automaatkäiguvahetusega mootorsõiduki juhi koolitamisega.

Kui isik omab C- või D-kategooria koodiga 103 mootorsõiduki juhtimisõigust ja juhiluba ning taotleb B- kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust, peab ta eelnevalt läbima koolituse sõiduõppes vähemalt ühe sõidutunni mahus. Selles mahus antavas õppes peavad õppekavast

olema hõlmatud õppeained, mis käsitlevad erisusi B-kategooria mootorsõiduki juhi koolitamisel võrreldes C- või D-kategooria mootorsõiduki juhi koolitamisega.

BC1-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust taotleb isik peab saama koolituse teooriaõppes vähemalt 48 õppetunni ja sõiduõppes 32 sõidutunni mahus, millest vähemalt viis sõidutundi viiakse läbi C1-alamkategooria autoga. Selles mahus antav õpe peab lisaks õppekava õppeainetele hõlmama neid C1-alamkategooria auto õppekava õppeained, mis käsitlevad erisusi C1-alamkategooria mootorsõiduki juhi koolitamisel võrreldes B-kategooria mootorsõiduki juhi koolitamisega.

23. Juhi jätkuõpe

Pärast iga kolmandat mittesooritatud sõidueksamit transpordiametis peab isik läbima mootorsõidukijuhi koolitaja juures jätkuõppe. Jätkuõppe sisu määrab koolitaja lähtuvalt sõidueksami mittesooritamise põhjustest. Jätkuõppe minimaalne maht on kaks sõidutundi.

Jätkuõppe läbimist tõendab koolituskursuse tunnistus ning koolitaja elektrooniliselt esitatud andmed liiklusregistris.

24. Juhi esmaõppe algastme sisu ja minimaalsed õppeteemade mahud

Esmaõppe algaste			
Teooriaõpe		Sõiduõpe	
	Õppetunde		Sõidutunde
Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest		Juhi tööasend ja turvavarustus	
Iseseisvaks õppimiseks juhendamine		Sõiduki käsitsemine	
Liiklus kui süsteem			
Ohutu liiklemise põhimõtted			
Teiste liiklejatega arvestamine			
Sõiduki turvalisus			
Inimene sõidukijuhina			
Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites		Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teel	
Sõidujärjekord sõites		Sõiduki juhtimine erinevates liiklusolukordades	
Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis			
Sõiduki peatumine ja sõidu lõpetamine			
Käitumine liiklusõnnetuse korral			
Möödasõit, möödumine ja überpõige		Möödasõit, möödumine ja überpõige	
Sõidu plaanimine riski vältimise eesmärgil		Sõiduki juhtimine plaanitud teekonnal	
Keskkonda säästev sõiduki kasutamine		Keskkonda säästev sõiduki juhtimine	

Sõiduki juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes			
Peatamistekonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine	2	Algastme libedasõidu harjutuste sooritamine	1
Pimedal ajal sõiduki juhtimine	1	Pimedal ajal sõiduki juhtimine	1
		Riiklikule sõidueksamile sarnanev sõidutund	1
Kokku esmaõppe algastmes	28	Kokku esmaõppe algastmes	30
Teoria- ja sõidueksam Transpordiametis			
Esmase juhiloa saamine			
Lõppastme koolitus			
Teoriaõpe õppetundides		Sõiduõpe sõidutundides	
Keskkonda säästev, ohutu ja teisi liiklejaid arvestav mõtteviis. Käitumine libedates teeloludes	3	Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine	1
Libedasõidul riskide vältimise praktikum	1	Libedasõidul riskide vältimise harjutuste sooritamine	1
Kokku lõppastme koolituses	4	Kokku lõppastme koolituses	2

25. 1. ESMAÕPPE ALGASTME ÕPIVÄLJUNDID

25.1. 1.1. Teoriaõpe

1.1.1. Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest Pärast koolitust õpilane:

1.1.1.1. teab juhiloa saamise tingimusi ja korda;

1.1.1.2. teab õppetöö korraldust;

1.1.1.3. teab õppetööd korraldavaid õigusakte ja dokumente; 1.1.1.4. on omaks võtnud juhi ettevalmistamise määru sees seatud juhi koolituse eesmärgid.

1.1.2. Iseseisvaks õppimiseks juhendamine Pärast koolitust õpilane:

1.1.2.1. on valmis vastutama oma õppimise eest;

1.1.2.2. on koostanud individuaalse õppeplaani;

1.1.2.3. teab, kuidas koolitaja iseseisvat õppimist toetab ja kellelt vajaduse korral abi saab.

1.1.3 Liiklus kui süsteem Pärast koolitust õpilane:

1.1.3.1. teab liiklussüsteemi eri osadega seotud termineid;

1.1.3.2. teab liikluskorraldusega seotud põhimõtteid, liikluskorraldusvahendite ja reguleerija märguannete tähendusi;

1.1.3.3. mõistab liiklust kui süsteemi ja enda rolli selle süsteemi osana;

1.1.3.4. teab liikluse positiivset ja negatiivset mõju inimese elule ja tervisele.

1.1.4. Ohutu liiklemise põhimõtted Pärast

koolitust õpilane:

1.1.4.1. mõistab, et peamised ohutu liiklemise põhimõtted on asjakohaste tähelepanekute tegemine, oludele vastava sõidukiiruse valik, õigeaegsed ja piisavad märguanded, ohutu piki- ja külgsuuna hoidmine, liiklusreeglitest kinnipidamine ja teiste liiklejatega arvestamine;

1.1.4.2. teab piki- ja külgsuuna ning sõidukiiruse valimise reegleid;

1.1.4.3. teab märguandeid ja nende kasutamise reegleid; 1.1.4.4.

on välja töötanud isiklikud ohutu liiklemise põhimõtted.

1.1.5. Teiste liiklejatega arvestamine

Pärast koolitust õpilane:

1.1.5.1. teab, et liikluses osaleb erinevaid liiklejarühmi;

1.1.5.2. teab eri liiklejarühmade käitumise eripärasid;

1.1.5.3. teab eri liiklejarühmade ja sõidukiliikidega (nt vähekaitstud liiklejate, suurte sõidukite, eritalituse sõidukite jt) seotud tegureid, mis võivad suurendada liiklusohutu;

1.1.5.4. omab valmidust liikluses ohutuse tagamiseks arvestada eripäradega, mis on seotud eri liiklejarühmade ja sõidukiliikidega;

1.1.5.5. mõistab teiste liiklejatega ja sõitjatega arvestamise tähtsust;

1.1.5.6. on motiveeritud arvestama teiste liiklejate ja sõitjatega, eelkõige vähekaitstud liiklejatega, ja tagama oma käitumisega kõigi nende ohutuse.

1.1.6. Sõiduki turvalisus Pärast

koolitust õpilane:

1.1.6.1. mõistab sõiduki kasutusjuhendiga tutvumise olulisust;

1.1.6.2. teab peamisi tänapäeva sõidukites kasutuses olevaid aktiivse ja passiivse turvalisuse elemente ja nende tööpõhimõtet (turvavöö kinnitamine ja istumisasendi reguleerimine, kaassõitja turvavarustuse kinnitamine, pagasi õige paigutus ja kinnitamine);

1.1.6.3. teab turvavarustuse vale kasutamisega või mittekasutamisega seotud ohte ja on motiveeritud turvavarustust kasutama;

1.1.6.4. teab sõitjate- ja veoseveo ja turvavarustuse kasutamise nõudeid;

1.1.6.5. teab sõidukist väljumisel ja sellesse sisenemisel vajalikke ettevaatusabinõusid;

1.1.6.6. teab kasutatavale mootorsõidukile kehtivaid tehnoseisundi nõudeid;

1.1.6.7. teab keskkonnaga seonduvaid nõudeid sõiduki kasutamisel;

1.1.6.8. teab sõiduki lisa- ja mugavusseadmete mõju liiklusohutusele ja sõiduki juhitavusele;

1.1.6.9. teab mootorsõiduki pukseerimisega seonduvaid reegleid.

1.1.7. Inimene sõidukijuhina Pärast

koolitust õpilane:

1.1.7.1. teab inimeste erineva liikluskäitumise põhjuseid;

1.1.7.2. teab, kuidas sõidu motiivid, sõiduteekonna ja aja plaanimine, sotsiaalne surve, juhi seisund ja teadlikkus enda juhtimisvõimest mõjutavad juhi käitumist (sealhulgas liigse enesekindluse ja oma võimekuse tõestamise soovi mõju);

1.1.7.3. teab enda isiksuseomadustest, hoiakutest ja elustiilist tulenevaid võimalikke riske liikluskäitumisele;

1.1.7.4. on enda jaoks välja töötanud strateegiad ning oskab vältida kahjulikku mõju, mis tuleneb isiksusega või tervisliku seisundiga seotud asjaoludest ja võib mõjutada liikluskäitumist;

1.1.7.5. on oma eesmärkides ja käitumises motiveeritud väärtustama elu, ohutust ja keskkonnasäästlikkust;

1.1.7.6. teab kõrvaliste tegevuste mõju juhile ning sellest tulenevaid ohte.

1.1.8. Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites Pärast koolitust õpilane:

1.1.8.1. teab, kuidas sõitu ohutult alustada;

1.1.8.2. teab tee eri osi ja nende otstarvet;

1.1.8.3. teab sõiduki asukoha valimise reegleid;

1.1.8.4. teab, kuidas valida sõiduki asukohta teel, et vältida riske ja säästa keskkonda;

1.1.8.5. on motiveeritud oma sõitu riskide vältimiseks ja keskkonna säästmiseks plaanima.

1.1.9. Sõidujärjekord sõites Pärast koolitust õpilane:

1.1.9.1. oskab rakendada probleemülesannete lahendamisel teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning raudteeülesõidukohtadel sõidujärjekorra määramise liiklusreegleid;

1.1.9.2. omab ülevaadet teede lõikumisalade ja raudteeülesõidukoha ületamise riskidest ning nende vältimise võimalustest;

1.1.9.3. on motiveeritud vältima raudteeülesõidukoha ületamisega ning teede lõikumisalade ja teega külgnevate aladega seotud võimalikke ohte.

1.1.10. Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis Pärast koolitust õpilane:

1.1.10.1. teab asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud reegleid;

1.1.10.2. teab sõiduki juhtimise eripära asulavälisel teel ja kiirteel, võrreldes sõiduki juhtimisega asulas;

1.1.10.3. omab ülevaadet asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimise riskidest ja nende vältimise võimalustest;

1.1.10.4. on motiveeritud järgima asulavälisel teel ja kiirteel sõidukit juhtides sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoidma ohutut piki- ja külgvahet.

1.1.11. Sõiduki peatamine ja sõidu lõpetamine Pärast koolitust õpilane:

1.1.11.1. teab ja oskab probleemülesandeid lahendades kasutada parkimise ja peatamisega, sh hädapeatamisega seotud liiklusreegleid;

1.1.11.2. teab, kuidas parklas ja parkimismajas ohutult ja teiste liiklejatega arvestades käituda;

1.1.11.3. on motiveeritud järgima peatumise ja parkimisega, sh hädapeatamisega seotud reegleid;

1.1.11.4. teab, kuidas väljaspool asulat peatuda ja parkida.

1.1.12. Käitumine liiklusõnnetuse korral Pärast koolitust õpilane:

1.1.12.1. teab, kuidas liiklusõnnetuse korral õigesti käituda;

1.1.12.2. teab liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärgi;

1.1.12.3. teab kohustusliku liikluskindlustuse ja kasko kindlustusega seonduvat.

1.1.13. Möödasõit, möödumine ja ümberpõige Pärast
koolitust õpilane:

1.1.13.1. teab ohutuks möödasõiduks vajalikke eeldusi;

1.1.13.2. teab, kuidas ohutult mööda sõita, mööduda ja ümber põigata;

1.1.13.3. teab, kuidas käituda möödasõidetava rollis; 1.1.13.4. on motiveeritud kaaluma möödasõidu vajadust liiklusohutuse tagamise eesmärgil.

1.1.14. Sõidu plaanimine riski vältimise eesmärgil Pärast
koolitust õpilane:

1.1.14.1. teab, milliseid ettevalmistusi tuleb enne pikemat või lühemat sõitu teha;

1.1.14.2. mõistab, et sõidu plaanimisega on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust;

1.1.14.3. on motiveeritud sõitu plaanima;

1.1.14.4. teab, et sõitu kavandades tuleb hinnata ja arvesse võtta tegureid, mis võivad mõjutada tema käitumist juhina (nt elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, väsimus, halb nägemine jms).

1.1.15. Keskkonda säästev sõiduki kasutamine Pärast
koolitust õpilane:

1.1.15.1. teab, kuidas sõiduki kasutamine keskkonnale mõjub ja kuidas seda kahjulikku mõju saab vähendada;

1.1.15.2. oskab leida sõiduki kasutusjuhendist teavet keskkonna säästmise kohta;

1.1.15.3. teab, kuidas jälgida kütusekulu;

1.1.15.4. on sõiduki kasutamisel motiveeritud keskkonda säästma; 1.1.15.5.

mõistab, et säästlik sõiduviis on ühtlasi ohutu sõiduviis.

1.1.16. Sõiduki juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes Pärast
koolitust õpilane:

1.1.16.1. teab sõidukile mõjuvate jõudude olemust ja oskab neid sõitmisel arvestada;

1.1.16.2. teab rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõiduki juhtimisega seotud ohte ja kuidas neid ohte oma käitumisega vältida.

1.1.17. Peatamisteedekonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine Pärast
koolitust õpilane:

1.1.17.1. teab, kui palju kulub aega ja ruumi, et sõiduk peatada;

1.1.17.2. mõistab, et väiksemgi sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab märkimisväärselt juhi võimalusi sõidukit peatada;

1.1.17.3. mõistab mitmesuguste tee- ja ilmastikuolude iseärasusi ning nende mõju sõiduki juhitavusele;

1.1.17.4. omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgsuuna.

1.1.18 Pimeda ajal sõiduki juhtimine Pärast
koolitust õpilane:

1.1.18.1. teab, kuidas tulesid nähtavuse parandamiseks õigesti kasutada vastutuleva sõidukiga kohtumisel, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites, peatumise ja parkimise ning hädapeatuse korral;

1.1.18.2. mõistab, et vaatamata tuledle õigele kasutamisele on nähtavus pimeda ajal palju halvem kui valge ajal, ning teab, et seda puudujääki saab kompenseerida sõidukiiruse

vähendamise; 1.1.18.3. omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgahega;

1.1.18.4. saab aru pimedal ajal esinevatest, eriti kergliiklust puudutavatest ohtudest.

25.2. 1.2. Sõiduõpe

1.2.1. Juhi tööasend ja turvavarustus Pärast

koolitust õpilane:

1.2.1.1. oskab teha sõiduki sõidueelset kontrolli, näiteks kasutades sõiduki käsiraamatut;

1.2.1.2. oskab reguleerida tööasendi ja tahavaatepeeglid juhile sobivaks;

1.2.1.3. oskab kasutada sõiduki turvavarustust ja aidata kaassõitjatel turvavarustust kinnitada, samuti selgitada turvavarustuse kasutamise vajalikkust;

1.2.1.4. oskab kasutada sõidukile paigaldatud lisa- ja mugavusseadmeid;

1.2.1.5. teab juhi vales tööasendist ja turvavarustuse vales kasutamisest tulenevaid ohte;

1.2.1.6. on motiveeritud kasutama turvavarustust ja nõudma turvavarustuse kasutamist sõitjatel.

1.2.2. Sõiduki käsitsemine Pärast

koolitust õpilane:

1.2.2.1. oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt tasemel, et jätkata sõidu õppimist vähese liiklusega teel;

1.2.2.2. teab sõiduki vale käsitlemisega seonduvaid ohte ja mõju keskkonnale;

1.2.2.3. omab realistlikku arusaama sõiduki käsitlemisega seotud isiklikest tugevatest ja nõrkadest külgedest;

1.2.2.4. tajub ja teab isiklike nõrku külgi, mis on seotud sõiduki käsitlemisega, ja oskab käitumises nendega arvestada;

1.2.2.5. on motiveeritud sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt käsitsema.

1.2.3. Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teel Pärast

koolitust õpilane:

1.2.3.1. oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt viisil, et alustada sõidu õppimist erinevates liiklusolukordades;

1.2.3.2. omab vajalikke oskusi vähese liiklusega teel liiklemiseks;

1.2.3.3. oskab peatuda ja parkida teel;

1.2.3.4. teab vähese liiklusega teel sõitmisega seotud ohte ja oskab neid oma käitumisega vältida;

1.2.3.5. mõistab, et juhil kui suurema ohuallika valdajal tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest;

1.2.3.6. omab realistlikku arusaama vähese liiklusega teel sõitmisega seotud isiklikest tugevatest ja nõrkadest külgedest;

1.2.3.7. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega vähese liiklusega teel, ning oskab oma käitumises nendega arvestada.

1.2.4. Sõiduki juhtimine eri liiklusolukordades Pärast

koolitust õpilane:

1.2.4.1. oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt;

1.2.4.2. omab teel sõitmisel eri liiklusolukordades toimetulekuks vajalikke oskusi;

1.2.4.3. teab erineva liiklusega teedel sõiduga seotud ohte ja oskab neid oma käitumisega vältida;

1.2.4.4. mõistab, et juhil kui suurema ohu allika valdajal tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest;

1.2.4.5. omab realistlikku arusaama erineva liiklusega teedel sõitmisega seotud isiklikest tugevatest ja nõrkadest külgedest;

1.2.4.6. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega erineva liiklusega teedel ja oskab oma käitumises nendega arvestada;

1.2.4.7. on võimeline kohanema liikluses toimuvate muutustega;

1.2.4.8. on võimeline hindama olukorra tõsidust ja reageerima kohaselt;

1.2.4.9. on võimeline liiklusoludega arvestades sõidukit juhtima kindlal teelõigul lubatud suurima sõidukiirusega.

1.2.5. Möödasõit, möödumine ja ümberpõige Pärast koolitust õpilane:

1.2.5.1. oskab hinnata ohutuks möödasõiduks ja ümberpõikeks vajalike eelduste olemasolu;

1.2.5.2. mõistab, et möödasõit ei ole kohustuslik manööver;

1.2.5.3. oskab ohutult mööda sõita ja ümber põigata nii päri- kui ka vastassuunavööndi kaudu;

1.2.5.4. oskab käituda möödasõidetava rollis;

1.2.5.5. oskab peatuda ja parkida väljaspool asulat;

1.2.5.6. omab realistlikku arusaama isiklikest tugevatest ja nõrkadest külgedest, mis on seotud möödasõidu, möödumise, ümberpõike, peatumise ja parkimisega väljaspool asulat.

1.2.6. Sõiduki juhtimine plaanitud teekonnal

Pärast koolitust õpilane:

1.2.6.1. oskab nii asulas kui ka väljaspool asulat sõitu plaanida ja koostatud plaani järgi sõita;

1.2.6.2. mõistab, et sõidu plaanimisega on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust;

1.2.6.3. on motiveeritud sõitu plaanida, et vältida riske ja säästa keskkonda;

1.2.6.4. sõiduteekonda kavandades hindab ja võtab arvesse tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina, näiteks elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid, väsimus, halb nägemine.

1.2.7. Keskkonda säästev sõiduki juhtimine Pärast koolitust õpilane:

1.2.7.1. oskab juhtida sõidukit keskkonda säästvalt;

1.2.7.2. mõistab, et säästlik sõiduviis on ühtlasi ohutu sõiduviis, milles ei ole midagi keerulist;

1.2.7.3. on motiveeritud juhtima sõidukit nii, et see samal ajal säästab keskkonda, väldib riske ja arvestab teiste liiklejatega;

1.2.7.4. omab realistlikku arusaama säästliku sõiduviisiga seotud isiklikest tugevatest ja nõrkadest külgedest;

1.2.7.5. on plaaninud, mida harjutada esmase juhiloa omamise ajal, süvendamiseks oskusi sõita keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.

1.2.8. Algastme libedasõidu harjutuste sooritamine Pärast koolitust õpilane:

1.2.8.1. oskab sooritada äkkpidurduse;

1.2.8.2. mõistab, et väiksema sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõidukit peatada;

1.2.8.3. omab realistlikku arusaama sõiduki peatamisega seotud isiklikest tugevatest ja nõrkadest külgedest;

1.2.8.4. tajub ja teab isiklike nõrku külgi, mis on seotud sõiduki peatamisega, ja oskab oma käitumises nendega arvestada;

1.2.8.5. omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning ohutu piki- ja külgvahega.

1.2.9. Pimedal ajal sõiduki juhtimine Pärast

koolitust õpilane:

1.2.9.1. oskab tulede õige kasutamisega parandada juhi nähtavust ja teha sõiduki teistele paremini märgatavaks;

1.2.9.2. mõistab vajadust valida oludele vastav sõidukiirus;

1.2.9.3. teab pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud ohte;

1.2.9.4. oskab oma käitumisega vähendada pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud riske;

1.2.9.5. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega pimedal ajal, ning oskab oma käitumises nendega arvestada.

1.2.10 Riiklikule sõidueksamile sarnanev sõidutund viiakse ellu arvestades majandus- ja

kommunikatsiooniministri 21. juuni 2011. a määruse nr 50

„Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele“ lisas 3 ja 4 sätestatut.

26. 2. LÕPPASTME KOOLITUSE ÕPIVÄLJUNDID

26.1. 2.1. Teooriaõpe

2.1.1. Keskkonda säästev, ohutu ja teisi liiklejaid arvestav mõtteviis. Käitumine libedates teeludes

Pärast koolitust õpilane:

2.1.1.1. teab ohte suurendavaid tegureid liikluses;

2.1.1.2. mõistab säästliku, ohutu ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi eeliseid;

2.1.1.3. teab, millest sõltub tee ja ratta vaheline haardumine;

2.1.1.4. tajub ja teab enda isikuga seotud liikluskäitumist mõjutavaid nõrku külgi ning oskab oma käitumises nendega arvestada;

2.1.1.5. on motiveeritud sõitma säästlikult ja ohutult ning arvestama teiste liiklejatega.

2.1.2. Libedasõidul riski vältimise praktikum Pärast

koolitust õpilane:

2.1.2.1. teab, kui palju kulub aega ja ruumi, et sõiduk peatada;

2.1.2.2. mõistab, et väiksemgi sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõiduk peatada;

2.1.2.3. mõistab, et libedal teel on pidurdusteed palju pikem kui kuival asfaldil;

2.1.2.4. mõistab, et sõltuvalt ilmaoludest ja teekatete erinevusest on pidurdusteed pikkus erinev; 2.1.2.5. omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgvahega.

26.2. 2.1. Sõiduõpe

2.2.1. Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine

Pärast koolitust õpilane:

2.2.1.1. omab realistlikku arusaama sõiduki juhtimisega seotud isiklikest käitumisharjumustest;

2.2.1.2. on motiveeritud sõitma nii, et säästab keskkonda, väldib riske ja arvestab teiste liiklejatega.

2.2.2. Libedasõidul riski vältimise harjutuste sooritamine Pärast koolitust õpilane:

2.2.2.1. omab realistlikku arusaama äkkolukorras toimetulekuks vajalikest isiklikest oskustest ja võimalustest;

2.2.2.2. oskab äkkpidurdamist;

2.2.2.3. oskab kasutada takistusest ümberpõikamiseks vajalikke tehnikaid;

2.2.2.4. oskab valida olenevalt tee olukorras ja -trajektooriga erinevaid pidurdamistehnikaid ja mõistab sõiduki juhitavust pidurdusprotsessi vältel;

2.2.2.5. mõistab, et juhi võimalused äkkolukorras midagi ohutuse taastamiseks ette võtta on piiratud;

2.2.2.6. on motiveeritud sõitma nii, et säästab keskkonda, väldib riske ja arvestab teiste liiklejatega.